

БЯЛА КНИГА НА КОМИСИЯТА ОТНОСНО ИСКОВЕТЕ ЗА ОБЕЗЩЕТИЕ ЗА ВРЕДИ ПРИ НАРУШАВАНЕ НА АНТИТРЪСТОВИТЕ ПРАВИЛА

1. КАКЪВ Е ПРОБЛЕМЪТ?

Понастоящем лицата, претърпели вреди вследствие на нарушения на конкурентното право, не получават обезщетението, което заслужават.

Сумата на тези дължими обезщетения възлиза на милиарди евро всяка година и показва, че обикновено извършителите на нарушения успяват твърде лесно да избегнат наказание за незаконното си поведение.

Намирането на начини за поправяне на тази несправедливост е приоритет за ЕС.

2. НА КАКВО СЕ ДЪЛЖИ ТОЗИ ПРОБЛЕМ? ЗАЩО Е НЕОБХОДИМО ЕС ДА СЕ НАМЕСИ?

Органите за защита на конкуренцията имат ограничени правомощия и ресурси, за да наложат спазване на законите за конкуренция в големия брой случаи на нарушения, с които се сблъскват.

В действителност правилата и процедурите, уреждащи гражданската отговорност пред националните съдилища, не са подходящи за осигуряване на обезщетение за лицата, претърпели вреди вследствие на нарушения на конкурентното право (искове за обезщетение за вреди при нарушаване на антитръстовите правила). Тези дела изискват сложен фактически и икономически анализ, при тях решаващи доказателства често са недостъпни или се укриват от ответниците, което води до неблагоприятно за ищците съотношение риск/обезщетение.

Редом с това трябва да се отбележи, че през 2001 г. Съдът на Европейските общности постанови решение, в което се посочва, че лицата, претърпели вреди вследствие на създаването на картели или вследствие на други нарушения на антитръстовото законодателство, било то потребители или предприятия, имат право на възстановяване (обезщетение) на претърпяната вреда.

Тази бяла книга е необходима, за по-нататъшното развитие на дискусиата относно това как да се гарантира ефективен достъп до правосъдие за лицата, претърпели вреди вследствие на нарушения на конкурентното право.

Тя се публикува след публикуването на зелена книга през 2005 г., провеждането на обществена консултация и вота на Европейския парламент през 2007 г., според който действията на ЕС в този контекст могат да бъдат от допълнителна полза в настоящата ситуация.

Дискусиите до този момент показват ясно, че нито само действия на общностно равнище, нито само на равнище държави-членки биха били достатъчни за разрешаване на посочените проблеми. Необходими са общи усилия на ЕС и държавите-членки.

3. КАКВИ СА КОНКРЕТНИТЕ ПРЕПОРЪКИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА, ИЗРАЗЕНИ В БЯЛАТА КНИГА?

Тези препоръки предлагат компромисен вариант който спомага за преодоляване на пречките за обезщетяване, които съществуват в момента в повечето държави-членки на ЕС, и в същото време избягва прекомерното стимулиране на предявяване на искиове и водени на съдебни процеси, какъвто е случаят в някои неевропейски държави.

Основните препоръки са следните:

- в бялата книга се препоръчват **колективно обезщетяване чрез представителни искиове**, предявени например от признати потребителски организации, и **искове, в които претърпелите вреди лица могат да изберат да се включат (opt-in)**. Колективното обезщетяване е необходимо, за да се гарантира достъп до правосъдие на големи групи лица претърпели вреди, чиито искиове са с малък материален интерес. Без да разполагат с тези възможности такива лица не биха търсели правата си по съдебен ред. Същевременно механизмите за колективно обезщетяване трябва да бъдат разработени така, че да не водят до непропорционално големи разноси за ответника и да не насърчават предявяването на неоснователни искиове;
- за да може съдията да придобие пълна представа за делото, на страните по него не трябва да се разрешава да запазват за себе си релевантни доказателства. Вариант за **разкриване на релевантни доказателства под съдийски контрол е системата**, гарантираща справедливо провеждане на делото, при което и двете страни имат **равностоен достъп до доказателствата**. Алтернативи, отиващи по-далеч, като например автоматично право на разкриване на доказателства преди началото на делото, не са желателни, тъй като могат да доведат до процесуални злоупотреби, при които ответниците биха се съгласили на споразумение само за да избегнат непропорционални разходи;
- преките клиенти на нарушителя могат да прехвърлят наложената им незаконна надценка на своите клиенти, които от своя страна могат да направят същото, и така нататък по веригата до крайния потребител. За да се гарантира, че нарушителят не обезщетява преките си клиенти за надценка, която те са прехвърлили по веригата, бялата книга **позволява на нарушителя да се позовава на това прехвърляне в своя защита**. Въпреки това, с оглед предотвратяване на възможността по този начин нарушителят да избяга от каквато и да е отговорност, в бялата книга се препоръчва **лицата претърпели вреди да бъдат улеснени при доказване на обстоятелството, че незаконните разходи са им били прехвърлени**; и
- накрая, за да се избегне **губене на време и понасяне на разноси, свързани с преразглеждане на дела, по които вече има решение**, Комисията препоръчва, както в случая с решенията на Комисията, **окончателните решения на органите за защита на конкуренцията в държавите-членки, с които се установява нарушение, да се смятат за достатъчно доказателство за това нарушение при последващи искиове за обезщетение за вреди**.

4. КАКВО ЩЕ СЕ СЛУЧИ СЛЕД ПУБЛИКУВАНЕ НА БЯЛАТА КНИГА?

Докато в една зелена книга се излагат различни варианти, бялата книга представлява по-завършен проект на документ за политиката — обикновено това е последният

консултативен документ преди изготвяне на проект на законодателен акт. Като такава бялата книга ще бъде последвана от широка обществена консултация. Важно е да се постигнат добро разбиране и обратна връзка от широката общественост по отношение на предложенията в бялата книга и да се гарантира, че те са включени в работата на Комисията в тази област. Сроковете за изготвяне на бъдещи законодателни актове ще зависят от тази обществена консултация.

За да бъде разгледано Вашето мнение, можете да изпратите коментарите си относно бялата книга до 15 юли 2008 г. по електронен път на адрес:

comp-damages-actions@ec.europa.eu

или по пощата на адрес:

European Commission
Directorate-General for Competition, Unit A 5
Damages actions for breach of EC antitrust rules
B-1049 Brussels.

В ГД „Конкуренция“ е стандартна практика да се публикуват предложенията, получени в отговор на обществена консултация. Въпреки това е възможно да бъде поискано предложенията или част от тях да останат поверителни. Ако желаете те да не бъдат публикувани, моля посочете ясно това на първата страница, като изпратите на ГД „Конкуренция“ и неповерителна версия за публикуване.